

Stasys KUTKEVIČIUS

Lietuvos chemikas organikas, habilituotas chemijos mokslų daktaras, profesorius.

Gimė 1925 m. sausio 19 d. Raseinių r. Trupinėlių kaime. Mirė 1994 m. vasario 13 d. Kaune.

1945 m. baigė Šakių vidurinę mokyklą ir po metų, 1946 m., įstojo į Kauno universitetą. S. Kutkevičius dar studijuodamas universitete pradėjo dėstyti chemiją Kauno kooperacijos technikume. 1950 m. baigęs universitetą, liko dirbti Kauno politechnikos institute, akad. Antano Purėno vadovaujamoje Organinės chemijos ir technologijos katedroje. Iš pradžių dirbo vyresnioju laborantu, vėliau asistentu, vyresnioju dėstytoju. 1952 m. išvyko į Maskvą, į D. Mendelejevo cheminės technologijos instituto aspirantūrą, kur, vadovaujamas žymaus rusų chemiko akad. N. Vorožcovo, parengė ir 1955 m. apgynė disertaciją „Epichlorhidrino sąveikos su aromatiniais aminais produktų tyrimas“. Jam, darbščiam, sėkmingai tyrimus vykdančiam aspirantui, buvo paskirta valstybinė stipendija. Po aspirantūros 1955 m. S. Kutkevičius sugrįžo į savąją Alma Mater, kurioje dirbo asistentu, vėliau vyresnioju dėstytoju, o nuo 1958 m. – docentu Organinės chemijos katedroje. Ir dirbdamas Kauno politechnikos institute jis neapsiribojo pedagogine veikla, bet tęsė mokslinį tiriamąjį darbą, iš pradžių padėdamas prof. A. Purėnui rengti aspirantus, o mirus A. Purėnui, savarankiškai jiems vadovaudamas rašant disertacijas Lietuvoje nauja epichlorhidrino reakcijų su aromatiniais aminais ir heterocikliniais junginiais tyrimo tematika. Su savo aspirantais parengė ir užpatentavo naują originalų poliamidinio pluošto dažymo būdą sudarant norimos spalvos chemiškai sujungtus 61 dažus tiesiog ant pluošto jo gamybos metu, apdorojant modifikuotą pluoštą spalvos neturinčiu reagentu. Šis metodas buvo išbandytas ir įdiegtas Lietuvos ir tuometinės SSSR gamyklose – Kauno šilko kombinate, Vilniaus kojinių-trikotazo fabrike „Sparta“, Olainės MGS „Biolar“ ir kitur. 1972 m., apibendrinęs tyrimų rezultatus, S. Kutkevičius Vilniaus universitete apgynė disertaciją „Aromatinių aminų ir heterociklinių junginių N- γ -chlor- β -oksipropilinių darinių sintezė ir tyrimas“. 1974 m. suteiktas profesoriaus vardas, 1976 m. – Lietuvos nusipelnusio

mokslo ir technikos veikėjo vardas. 1977 m. konkurse „Eureka-77“ S. Kutkevičiaus pasiūlytas naujas kaprono pluošto dažymo metodas buvo pripažintas vertingiausiu metų išradimu.

1978 m. jam skirta Lietuvos valstybinė mokslo premija, 1979 m. parodoje „Išradybinis ir patentinis licencinis darbas“ kartu su bendraautoriais apdovanotas sidabro medaliu.

1991 m. S. Kutkevičius išrinktas Lietuvos mokslų akademijos nariu ekspertu.

Prof. S. Kutkevičiaus mokslinės veiklos rezultatai paskelbti 260 publikacijų, iš jų 50 išradimų. Jo darbai dažnai cituoti užsienio mokslo žurnaluose. Jam vadovaujant apgintos 26 daktaro ir 1 habilituoto daktaro disertacijos. Profesoriaus išugdyti chemikai sėkmingai dirba Kauno technologijos ir Lietuvos žemės ūkio universitetuose, Lietuvos sveikatos mokslų universitete bei įvairiose pramonės įmonėse.

Profesorius buvo ilgametis KTU Senato narys, disertacijų gynimo specializuotų mokslinių tyrimų komiteto, vėliau tapusio doktorantūros komitetu, narys, daugybės disertacijų oponentas.

Parengė

LMA Matematikos, fizikos ir chemijos
mokslų skyriaus mokslinė sekretorė
Silva Aukštinaitytė

Naudoti šaltiniai:

1. KTU Kronika: <http://chemtech.ktu.lt/index.php/Chem/article/viewFile/556/479>
2. CHEMIJA. 2005. T. 16. Nr. 1. P. 79–81. Lietuvos mokslų akademija, 2005.
3. Visuotinė lietuvių enciklopedija: <https://www.vle.lt/Straipsnis/Stasys-Kutkevicius-24420>

Nuotrauka <http://chemtech.ktu.lt/index.php/Chem/article/viewFile/556/479>